

Dějepis – vyšší gymnázium

Obsahové vymezení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Dějepis vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost, která je vymezena v RVP G. Tato oblast využívá poznatky získané v základním vzdělávání, rozvíjí je a učí žáky získané informace zpracovávat.

Vyučovací předmět Dějepis přináší poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti.

Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu.

Do vyučovacího předmětu dějepis jsou zařazena následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
- Sociální komunikace
- Morálka všedního dne
- Spolupráce a soutěž

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Globalizační a rozvojové procesy
- Žijeme v Evropě
- Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
- Vzdělávání v Evropě a ve světě

Multikulturní výchova (MkV)

- Základní problémy sociokulturních rozdílů
- Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí

Enviromentální výchova (EV)

- Problematika vztahů organismů a prostředí
- Člověk a životní prostředí

Mediální výchova (MedV)

- Média a mediální produkce
- Mediální produkty a jejich významy
- Uživatelé
- Účinky mediální produkce a vliv médií
- Role médií v moderních dějinách

6.6.2 Časové vymezení

Vzdělávací předmět Dějepis je dotován celkově 6 hodinami ve třech ročnících, v každém ročníku jsou zařazeny 2 vyučovací hodiny týdně.

6.6.3 Organizační vymezení

Výuka předmětu Dějepis bude probíhat v kmenových třídách, případně v odborných učebnách.

Při výuce vzdělávacího předmětu Dějepis budou využity následující metody:

- frontální výuka
- prožitkové vyučování
- projektová výuka
- brainstorming
- týmová a skupinová práce
- samostatná práce s textem a literaturou
- besedy, přednášky a diskuse s odborníky
- exkurze do institucí – archiv, muzeum, galerie, památky

6.6.4 Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- zadáváním samostatné práce s atlasem a příručkami vede žáky k tomu, aby se naučili samostatně pracovat a pochopili širší dějinné souvislosti. Z vlastních úspěchů a chyb čerpají žáci poučení pro další práci. Žák kriticky přistupuje ke zdrojům informací, informace tvořivě zpracovává a využívá při studiu i praxi.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním problémových úkolů vede žáky k tomu, aby byli schopni samostatně řešit historické problémy. Žák pochopí paralelu mezi minulými a současnými událostmi a porovnává je s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku. Žák vytváří hypotézy, navrhuje postupné kroky, kriticky interpretuje získané poznatky a zjištění, ověřuje je, pro svá tvrzení nachází argumenty a důkazy, formuluje a obhájí závěry.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vhodnou organizací výuky zařazující diskusi na vhodná témata vede žáky k rozvoji samostatného úsudku a názoru a k vhodné argumentaci tak, aby pochopili problémy současného světa. Žák dokáže využít různé verbální i neverbální pomůcky společenského a společenskovedního charakteru. Efektivně využívá moderní informační technologie.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- obměnou složení diskusních kroužků vede žáky systematicky k pozitivnímu myšlení, k vhodné a plodné diskusi a ke vzájemné sebeúctě tak, aby pochopili nezaměnitelnost jedince i kolektivu. Žák se rozhoduje na základě vlastního úsudku, odolává společenským i mediálními tlakům.

Kompetence občanská*Učitel:*

- přispívá k chápání základních principů zákonů a společenských norem, k oceňování tradic a kulturního a historického dědictví tím, že rozvíjí u žáka zájem o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství a vnímání sounáležitosti k evropské kultuře. Žák posuzuje události a vývoj veřejného života, sleduje, co se děje v jeho okolí, zaujímá a obhajuje stanoviska a jedná k obecnému prospěchu podle nejlepšího svědomí.

Kompetence k podnikavosti*Učitel:*

- zadáváním vhodných úkolů vede žáka k využívání znalostí a zkušeností historického vývoje pro pochopení současnosti a budoucnosti. Žák tak získá orientaci v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě a rozvíjí zájem o veřejné záležitosti. Rozvíjí svůj osobní i odborný potenciál, rozpoznává a využívá příležitosti pro svůj rozvoj v osobnostním a profesním životě. Posuzuje kriticky rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích.

Vyučovací předmět: **Dějepis**

 Ročník: **1. ročník, kvinta**

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
ÚVOD DO STUDIA HISTORIE, PRAVĚK, STAROVĚK, STŘEDOVĚK				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku, charakterizuje pojem archeologická kultura vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> vymezí rozdíl mezi historií a dějepisem vysvětlí metody práce historika uvede typy historických pramenů vyjmenuje PVH a vysvětlí jejich obsah objasní hlavní mezníky v periodizaci dějin formuluje hlavní teorie vzniku člověka doloží různé příklady duchovního rozvoje člověka popíše proces osídlení jednotlivých kontinentů porovná časově civilizační úroveň různých oblastí hodnotí důsledky neolitické revoluce a užívání kovů 	ÚVOD DO STUDIA HISTORIE <ul style="list-style-type: none"> význam historického poznání pro současnost práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití PRAVĚK <ul style="list-style-type: none"> doba kamenná (paleolit, mezolit, neolit) doba bronzová a železná 	OSV <ul style="list-style-type: none"> <i>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i> <i>Sociální komunikace</i> <i>Morálka všedního dne</i> – <i>Spolupráce a soutěž (s Vv, Čj)</i> Čj – sloh - vypravování – 1. roč. Vv – počátky keramiky, šperky – 2. roč. VEMGS <ul style="list-style-type: none"> <i>Globalizační a rozvojové procesy</i> <i>Žijeme v Evropě</i> 	Exkurze a spolupráce s OA a OM Blovice Rozšiřující učivo - významná výročí, významné osobnosti našich i světových dějin Regionální muzea - exkurze

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společností, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace • objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy • popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin • objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě • vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním a východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti • definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.-15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích • charakterizuje základní rysy vývoje na našem území • vymezí specifika islámské oblasti • vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu 	<ul style="list-style-type: none"> • porovná znaky různých typů starověkých států • srovná civilizační úroveň různých oblastí světa • doloží tradice starověké kultury v současné evropské kultuře • objasní návaznost středověkých států na antické kulturní tradice • charakterizuje hospodářské a politické uspořádání středověké společnosti • vysvětlí význam evropské vzdělanosti v duchu křesťanských tradic 	<p>STAROVĚK</p> <ul style="list-style-type: none"> • staroorientální státy (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína) • antické Řecko • antický Řím • naše země a ostatní Evropa v době římské, civilizovanost a barbarství, limes romanus jako civilizační hranice <p>STŘEDOVĚK</p> <ul style="list-style-type: none"> • utváření středověké Evropy (byzantsko-slovanská oblast, francká říše a oblast západní, východní a střední Evropy) • islám a arabská říše, mongolská a turecká expanze • křesťanství jako nové kulturní a společenské pojítko, vnitřní nejednota křesťanství, papežství a císařství, křížové výpravy, kacířství, husitství • venkov a zemědělství, kolonizace, rozvoj řemesel a obchodu, urbanizace • vzdělanost a umění středověké společnosti 	<p>Zsv – úloha státu, rodiny – 1.roč.</p> <p>Z – kulturní a politické prostředí, státní zřízení – průběžně</p> <p>MkV - <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů</i></p> <p>Čj – jazyky Evropy, slovanská, germánská a anglosaská mytologie – 1. ročník</p>	<p>Rozšiřující učivo: Významné postavy církevních dějin církevní správa a mnišské řády</p>

Vyučovací předmět: **Dějepis**

 Ročník: **2. ročník, sexta**

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
POČÁTKY NOVOVĚKU, OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.-17. století, zhodnotí jejich praktické dopady porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko- politickým změnám popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj vymezí základní znaky stavovství a absolutismu, uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní význam nových myšlenkových systémů a vědeckých poznatků pro další vývoj společnosti zhodnotí význam zámořských objevů orientuje se v církevní otázce, chápe vznik reformačních hnutí vymezí a chápe vznik nových státních systémů a institucí, dokáže je doložit na vývoji konkrétních evropských států zhodnotí situaci našeho státu uvnitř habsburské dynastie rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů 	<p>POČÁTKY NOVOVĚKU</p> <ul style="list-style-type: none"> renesance a humanismus, reformace zámořské plavby rivalita a kooperace evropských velmocí v raném novověku, třicetiletá válka absolutismus a stavovství barokní kultura, politika, náboženství 	<p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Problematika vztahů organismů a prostředí</i> <i>Člověk a životní prostředí</i> <p>VMEGS</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i> <i>Vzdělávání v Evropě a ve světě</i> <p>Vv - počátky renesance, baroko – 3. roč., septima</p> <p>Ov – právní základy státu náboženská tolerance, střetávání náboženství – 4. roč., oktáva</p>	

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18.a19.století • na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení • posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů • vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev, vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů • charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky, rozpozná její ekologická rizika, určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace • vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou střetů a konfliktů daného období 	<ul style="list-style-type: none"> • porovná pojetí osobní svobody v období revolucí a nyní • porovná způsob využití nových zdrojů energie ve významných průmyslových odvětvích • porozumí ekonomickým, sociálním a kulturním změnám v evropských státech • porovná tempo ekonomického rozvoje ve východní a západní Evropě • uspořádá pozitivní a negativní dopady modernizace na evropskou společnost • charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií 	OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI <ul style="list-style-type: none"> • osvícenství • velké revoluce - francouzská 1789-1799, vznik USA, rok 1848 • Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu • rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře • utváření novodobých národních společností (české, slovenské, německé, italské) emancipační hnutí sociálních skupin • předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí, nástup Ruska jako evropské velmoci, USA, jejich vnitřní vývoj a mezinárodní postavení do 1. světové války • vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer 1. světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů • proměny životního stylu, vzdělanost a umění "belle epoque" přelomu 19. a 20. století 	<p>MkV – <i>Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí</i></p> <p>MedV - <i>Média a mediální produkce</i> - <i>Mediální produkty a jejich významy</i></p>	fiktivní volby, programy, kampaně, studentský parlament - projekt - aneb zkouška nanečisto

Vyučovací předmět: **Dějepis**

 Ročník: **3. ročník, septima**

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
MODERNÍ DOBA I - SITUACE V LETECH 1914 - 1945, MODERNÍ DOBA II - SOUDOBÉ DĚJINY				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakterizuje dvě světové války, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky uvejde příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie, objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhocením politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> na příkladech doloží vliv nerovnoměrného vývoje států na jejich vzájemné vztahy, objasní příčiny konfliktů mezi nimi vysvětlí příčiny a důsledky 1. světové války vysvětlí okolnosti vzniku samostatného Československa a dalších nástupnických států Rakouska - Uherska porovná význam demokratických voleb v období První republiky a dnes vysvětlí příčiny vzniku fašismu v Itálii a v Německu porozumí zručnosti holocaustu 	<p>MODERNÍ DOBA I - SITUACE V LETECH 1914-1945</p> <ul style="list-style-type: none"> první světová válka, české země v době první světové války, I. odboj revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci versailleský systém a jeho vnitřní rozpory vznik Československa, Československo v meziválečném období Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek mnichovská krize a její důsledky kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, sport) druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, II. odboj 	<p><i>MedV</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Uživatelé</i> <i>Účinky mediální produkce a vliv médií</i> <i>Role médií v moderních dějinách</i> <p>Z – politický zeměpis světa – 3. roč., septima</p> <p>Čj – světová literatura 1. poloviny 20. století – 3. roč., septima</p>	

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury • charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty • vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku, zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v ČR • porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích • popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí, zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování • objasní hlavní problémy specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí, objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě • vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje 	<ul style="list-style-type: none"> • porozumí a vysvětlí pojem "studená válka" • vysvětlí pojem propaganda a reklama • vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa • uvede příklady střetávání obou bloků • zaujímá aktivní postoj v obhajování a dodržování lidských práv 	<ul style="list-style-type: none"> • Evropa a svět po válce (OSN, princip sociálního státu) • východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj, SSSR jako světová velmoc, RVHP, Varšavská smlouva • euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie, USA jako světová velmoc • životní podmínky na obou stranách "železné opony" • konflikty na Blízkém východě, vznik státu Izrael • dekolonizace, "třetí svět" a modernizační procesy v něm - ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě • pád komunistických režimů a jeho důsledky, sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě • globální problémy moderní společnosti 		